

CHARAKTERISTIKA MATURITNÍHO PŘEDMĚTU – PROFILOVÁ ZKOUŠKA

Název maturitního předmětu:

ZEMĚPIS

Zákonné podmínky:

Součet týdenních vyučovacích hodin v jednotlivých ročnících stanovených učebním plánem ŠVP činí za celou dobu vzdělávání nejméně 4 hodiny. Pokud je obsahem zkoušky více obsahově příbuzných předmětů nebo jiných ucelených částí vzdělávacího obsahu ŠVP, pak se jejich týdenní vyučovací doby sčítají.

Doporučené podmínky:

volitelný předmět Zeměpisný seminář (dle ŠVP)

Forma maturitní zkoušky: ústní zkouška

Podrobnější popis formy zkoušky:

- 26 témat, téma se losuje
- příprava 15 minut, zkoušení 15 minut
- hodnotí se znalosti, ale i schopnost vyvozovat a hledat souvislosti, využívat atlas, orientovat se na mapách a ve schématech.

Maturitní témata

1. Geografická kartografie a topografie

Kartografická díla, kartografická zobrazení, kompoziční prvky mapy, obsah mapy, generalizace, druhy map, vznik map. Geografické informační technologie (GIS, DPZ, GNSS) a jejich využití.

2. Země jako vesmírné těleso

Vesmír a Sluneční soustava, tvar a velikost Země. Zeměpisné souřadnice. Pohyby Země a jejich důsledky. Čas a časová pásma. Kalendář. Slapové jevy. Zatmění Slunce a Měsíce.

3. Geologie

Země jako geologické těleso – historie Země, období jejího vývoje, změny polohy kontinentů. Krystalizace minerálů. Horniny a jejich dělení. Magmatický proces – vznik magmatu a jeho tuhnutí. Přírodní katastrofy, geneze georeliéfu a jeho vývoj, vliv vlastností hornin na georeliéf.

4. Litosféra

Vymezení FGS. Stavba a složení Země. Zemská kůra, členění a stavba. Litosférické desky. Mechanismus deskové tektoniky. Vznik pevnin a oceánů. Endogenní činitelé, exogenní činitelé, sedimentační cyklus. Hypsografická křivka. Krasové jevy - Moravský kras. Morfologické typy reliéfu

5. Atmosféra

Složení a stavba atmosféry, vertikální členění atmosféry, počasí a podnebí, základní meteorologické prvky, pochody probíhající v atmosféře, všeobecná cirkulace atmosféry, klimatogeografičtí činitelé. Podnebné pásy na Zemi a jejich charakteristika. Člověk a atmosféra.

6. Hydrosféra

Základní charakteristika hydrosféry, hydrologický cyklus, světový oceán – charakteristika, členění, pojmy, vlastnosti mořské vody, pohyby mořské vody, oceánské proudy. Povrchové vody – rozložení na Zemi, vlastnosti povrchových vod. Charakteristika stojatých i tekoucích vod. Podpovrchové vody – charakteristika, vlastnosti a význam. Ochrana podzemních vod. Hydrosféra a člověk.

- 7. Pedosféra**
Základní charakteristika pedosféry, složení půdy, vznik půd (půdotvorní činitelé), půdní druhy, půdní horizonty, hlavní půdní typy a jejich rozšíření na Zemi. Půda a člověk.
- 8. Biosféra**
Charakteristika biosféry a její členění, biocenóza a ekosystém. Geobiomy – klasifikace, rozložení na Zemi. Výšková stupňovitost. Vztahy lidské společnosti k biosféře.
- 9. Krajina**
Vymezení a základní charakteristika. Vývoj, prostředí a složky krajiny. Dělení krajiny. Stupně přeměny přírodní krajiny. Využití krajiny. Krajinná ekologie. Environmentalistika. Trvale udržitelný rozvoj. Ochrana přírody a životního prostředí. Globální problémy lidstva.
- 10. Socioekonomická sféra – Geografie obyvatelstva**
Základní charakteristika SES, obyvatelstvo – růst počtu, skladba (podle pohlaví, věku – věková pyramida, rasová, národnostní, náboženská, ekonomická) pohyb obyvatelstva; rozmístění obyvatelstva na Zemi, vývoj počtu obyvatel na Zemi.
- 11. Socioekonomická sféra – Geografie sídel**
Vývoj sídel, rozdělení sídel, struktura měst, urbanizační proces, sídelní systémy, kulturní a politické prostředí (státní hranice, státní zřízení), hlavní světová ohniska napětí.
- 12. Geografie světového hospodářství I.**
Charakteristika, světové hospodářské organizace, vznik a rozvoj světového hospodářství, rozmístění průmyslové výroby, klasifikace států podle stupně hospodářského vývoje, typy ekonomiky, sektorová a odvětvová struktura světové ekonomiky, průmyslová odvětví, hlavní průmyslové oblasti světa.
- 13. Geografie světového hospodářství II.**
Charakteristika zemědělství. Lokalizační faktory rozmístění. Hlavní oblasti pěstování plodin a chovu zvířat. Světová produkce potravin. Doprava – rozmístění, charakteristika druhů dopravy. Služby – rozmístění, druhy služeb. Cestovní ruch.
- 14. Angloamerika**
Vymezení regionu, hlavní znaky regionu, geografická charakteristika – přírodní podmínky, obyvatelstvo, hospodářství; USA, Kanada.
- 15. Latinská Amerika**
Vymezení regionu, hlavní znaky regionu, geografická charakteristika – přírodní podmínky, obyvatelstvo, hospodářství. Státy Latinské Ameriky a jejich charakteristika.
- 16. Afrika**
Vymezení regionu, hlavní znaky regionu, geografická charakteristika, obyvatelstvo, náboženství, charakteristika regionů, hospodářství a problémy Afriky.
- 17. Austrálie, Oceánie a Antarktida**
Geografická charakteristika regionů, hlavní znaky regionu, obyvatelstvo, hospodářství; Australský svaz, Nový Zéland.
- 18. Asie**
Geografická charakteristika regionu, hlavní znaky regionu, obyvatelstvo, charakteristika regionů Asie; Čína, Japonsko, Indie, Izrael.
- 19. Východní Evropa**
Geografická charakteristika, hlavní znaky regionu, přírodní podmínky, historický vývoj, obyvatelstvo, hospodářství, začlenění do států EU; Ruská federace, Ukrajina, Pobaltské země.
- 20. Severní a Západní Evropa**
Geografická charakteristika regionu, hlavní znaky regionu, přírodní podmínky, obyvatelstvo, hospodářství; Francie, VB, Benelux, Skandinávie.

21. **Jižní a Jihovýchodní Evropa**
Geografická charakteristika regionu, hlavní znaky regionu, přírodní podmínky, obyvatelstvo, hospodářství; Státy J a JV Evropy
22. **Střední Evropa**
Geografická charakteristika regionu, hlavní znaky regionu, přírodní podmínky, obyvatelstvo, hospodářství; Německo, společné znaky Alpských zemí, Slovensko, Polsko, Maďarsko.
23. **Geografie České republiky I.**
Stručný historický, politický a ekonomický vývoj. Začlenění ČR do mezinárodních organizací. Poloha. Rozloha. Přírodní poměry – geologická stavba a vývoj, geomorfologické členění georeliéfu, vodstvo, podnebí, půdy, rostlinstvo a živočišstvo, ochrana přírody, nerostné bohatství.
24. **Geografie České republiky II.**
Socioekonomické poměry. Charakteristika obyvatelstva a sídel. Politický systém. Historický vývoj ekonomiky ČR, hospodářství, průmyslová odvětví.
25. **Geografie České republiky III.**
Struktura zemědělství státu, vývoj a současný stav zemědělství. Výrobní typy a oblasti. Pěstování plodin a oblasti chovu zvířat. Dopravní systém ČR. Druhy dopravy, jejich charakteristika. Zahraniční obchod ČR, cestovní ruch, památky (UNESCO).
26. **Kraje České republiky, Jihomoravský kraj, Tišnovsko**
Administrativní členění ČR, základní geografická charakteristika krajů, Jihomoravský kraj a Tišnovsko vymezení oblasti, přírodní poměry a zdroje, obyvatelstvo, ekonomika vymezeného regionu, školství a věda, cestovní ruch – památky přírodní a kulturní.

Projednáno v předmetové komisi dne 29. 8. 2023.

Schváleno ředitelem školy dne 1. 9. 2023.

PhDr. Barbora Holubová
ředitelka školy

Mgr. Lenka Drlíková
předsedkyně PK Z